

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția: Str. Iernii 11. — Administrația: Str. Cianădiei 3.

Se prenumerează și la poste și la librării.

În București

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipsani 35.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Sibiu, 14 Octomvrie st. v.

În analele politice noastre naționale am înregistrat cu ziua de ieri un eveniment de o importanță deosebită.

Dela prima întrunire a alegătorilor români în conferința politică dela Sibiu în anul 1881, unde s'a constituit partidul național pe baza programului satorit și s'a acceptat cu unanimitate principiul solidarității, nici un act politic în viața noastră națională nu se poate măsura în importanța sa cu actul petrecut ieri aici în Sibiu în consiliul de direcțiune al „Institutului tipografic“.

Când în primăvara anului 1884, imediat înaintea conferinței a doua a alegătorilor români, s'a înființat aici în Sibiu prin un grup de oameni independenți, hotărâți aderenți ai programului național, „Institutul tipografic“ și s'a dat de această societate diarul politic zilnic „Tribuna“, nimenea nu putea să judece după cuviință însemnătatea acestui fapt.

Deși numele fundatorilor, iscalite sub programul public în primul număr al diarului, purtau caracterul onorabilității în ochii fiecărui Român, totuși o parte însemnată din membrii partidului național au luat față cu noua aparițiune o atitudine rezervată. Nici noi chiar nu ne puteam aștepta, ca toți factorii politici ai partidului să ne întâmpine dela început cu o încredere oarbă, mai ales în fața împregiurării, sub care „Tribuna“ a vădit lumina zilei.

Noi ne sciam unii pe alții cine sântem și sciam și ce voim, dar' nici nu ne-am încercat a impune și în urmă nici că puteam să impunem cuiva o judecată binevoitoare despre lucrarea noastră. Astfel nouă nu ne-a rămas decât a procede în toate acțiunile noastre în mod corect și conform principiilor stabilite de noi înșine și a aștepta în toată liniștea timpul, când „Tribuna“ prin atitudinea ei va să se-și câștige încrederea factorilor nostri politici.

Multă muncă, multă perseveranță, multă abnegațiune de sine și multă amărăciune chiar a costat pe bărbății, care aveau chemarea grea a desvolta și susține într'un șir de ani de-a rân-

dul programul „Tribunei“ și a contribuți — fiecare după puterile sale — la eluțarea pozițiunii ce un diar ca „Tribuna“ trebuia să o aibă.

Nu era deajuns, ca în giurul „Tribunei“ să se grupeze o seamă de oameni onorabili și independenți; nu era deajuns, ca unii din acești oameni să-și pună și averea lor, și inteligența lor, și cultura lor, și munca lor, în serviciul cauzei ce o urmăresc. Acești oameni trebuiau mai ales să dovedească prin fapte, că au curajul bărbătesc a susține cu toată hotărârea, sub ori-ce împregiurări, vederile lor politice profesate.

În urmarea firească a acestor principii, unul dintre redactorii „Tribunei“, dl Cornel Pop Păcurar, a trebuit să sufere pedeapsă de un an de zile închisoare, fiindcă diarul a susținut programul partidului național.

Și când valurile politice au produs o mișcare puternică între aderenții partidului național prin pășirea plină de bărbăție și de demnitate a generalului Traian Doda, „Tribuna“ n'a hesitat un moment a extrada drept jertfă a valurilor politice, pe cel mai bun al ei, pe distinsul literat și publicist, pe dl Ioan Slavici.

Dl Ioan Slavici a plecat vesel în temnițele dela Vaș și le-a strigat amicilor sei „Sus inimile!“ Ear' „Tribuna“ și-a continuat cu perseveranță activitatea sa.

Dacă astăzi, patru luni de zile după-ce s'au închis ușile temnițelor, care ne ține pe cel mai bun al nostru, putem înregistra faptul: că bărbății, cu care ne-au învrednicit pe noi Români ilustra familie Moesonyi, în frunte cu dl Antonie Moesonyi, au aflat de bine a eși din reserva, pe care și-au impus-o până acum; că dl Dr. Alexandru Moesonyi, distinsul nostru bărbat de stat, a găsit de cuviință a intra în rândul fundatorilor „Tribunei“; dacă dl Vincențiu Babeș, încărungitul luptător pentru drepturile noastre politice și eminentul publicist, a creșut de bine împreună cu zelul nostru amic, dl Coriolan Brediceanu, a întâri rândurile celor-ce au fundat și susținut până acum „Tribuna“; sântem în drept a presupune, că „Tribuna“ și-a eluțat în acești patru ani de zile

pozițiunea sa și că ea este astăzi acreditată la toți factorii politici ai partidului național.

Dar' nu numai acreditarea și întărirea pozițiunii „Tribunei“ ne îndreptătește a califica acest fapt de un eveniment politic de o deosebită importanță.

Întrearea în lupta militantă politică a unui bărbat de greutatea dlui Alexandru Moesonyi nu poate să nu aibă o influență hotărâtoare asupra consolidării și întăriiții partidului național. Aceasta este ce ne face mai ales a privi plini de încredere la desvoltaea vieții noastre politice în viitor.

„Sus inimile!“ țicem noi acum la rândul nostru și cu nou curajiu și cu puteri unite mergem înainte.

Uniunea personală.

II.

Aveam dreptate, când în articoli nostri „Daco-România“ am desvilit puțin perdeana, care acopere tainicul ideal maghiar.

Ajunși Maghiarii ași în strimtoare, încep a intimida lumea cu uniunea personală a Ungariei. Aceasta atâta are să însemneze: Noi națiunea maghiară o rupem cu prezentul, nu voim să mai recunoaștem bazele dualismului în forma cum se desvolta lucrurile dincolo de Lăita, voim prin urmare, ca, afară de capul încoronat, care este Regele nostru și împăratul nostru, să nu mai avem nimic comun laolaltă.

Ce amenințări naive!?

Și ce derisiuni ale sorții. Ieri iubileu pentru „Vulturul negru“, astăzi apostrofări pentru avansamentul contelui Schönborn la rangul de ministru al dreptății.

Noi chiar atunci, când dl Coloman Tisza era cu însuflețire sărbătorit pentru distingerea ce i-a făcut-o monarhul Germaniei, țicem, că nu sânt semne bune aceste bucurii. Noi atunci țicem, cu nădăd că numai Românilor: „Vulturul-negru“ este vulturul prometeic al dualismului. Dl Tisza trebuia momit, trebuia pus în dosarul păpușilor, ca așa din respectul decoratiunii să treacă preste dînsul și amarnicul păhar ce i-se pregătia pe de altă parte.

Maghiarii se trezesc și... *Hannibal ante portas.*

Poporul cehic prin rezultatele politice obținute până acum se însuflețesc

— și cu tot dreptul — cu deosebire grupul Cechilor tineri pretinde recunoașterea dreptului de stat al Boemiei.

Care, după limbajul guvernamentalului „Pester Lloyd“, atâta va să însemneze, cât: o altă uniune personală față cu capul încoronat.

Lucrurile încep prin urmare a se desvolta ele de ele. Ear' această desvolta a lucrurilor este aceea-ce-i neliniștește pe compatrioții nostri.

Și avem să fim martori ai multor și mari transformări politice ce se vor peronda în monarhia noastră.

Este chiar un an, de când s'a comunicat mai întâiu în coloanele diarului nostru, că bătrânul Schmerling voese a se arăta pe arena politică. În decursul acestui an, sântem siguri, că bătrânul politic și-a încordat puterile.

Nici că este timpul ca să arătăm pentru acum succesele dobândite pe terenul politic din partea acestui vrednic bătrân.

Compatrioții nostri se văd îngustați, se văd oare-cum amenințați în pozițiile lor... Schmerling merge mână în mână cu Taaffe, care s'a întărit în poziția sa cu contele Schönborn.

Rămânem deocamdată în pasivitate și vom aștepta până atunci, până când soarele politic își va trimite rațele sale binefăcătoare din vechea metropolă a Austriei. Atunci se poate, că alții vor pune pe tapet și cestiunea marelui principat al Ardealului; atunci se poate, că va fi întrebată și națiunea, care constituie în majoritatea sa marginile ardelenesci.

Ce va fi atunci vom vedea, numai să fie compatrioții nostri mai calmi în judecățile lor și mai nepreocupați în calculii lor politici. Și ne vor da dreptate compatrioții nostri ardeleni, când vom susține alătura cu dînsii, că drepturile politice ale unei țeri — cum e și Ardealul — și care drepturi sânt garantate prin atâtea și atâtea legi, nu se pot ascunde și nici nu se pot da uitării. Nu mai cu seamă atunci, când sânt oameni, care se le reclame cu toată puterea.

Și cât timp noi Români stăm ca națiune pe pământul acestei patrii, ne vom lupta pururea pentru drepturile ce ne sânt garantate, sancționate, promulgate și încă neabrogate. Și așa credem, că vom și dobândi.

Așadar' ca națiune avem dreptul a vorbi, a ne impune și a nu concede altei naționalități a ne cugeta ca înghițiiți în sinul ei. Nu vom concede mai cu seamă această națiunii maghiare.

Ca națiune recunoscută prin legi, avem să ne respicăm și noi cuvântul nostru în acel moment, când va fi vorba de uniunea personală a Ungariei.

Consiliul nostru patriotic este și de astădată acela, pe care întotdeauna l-am dat compatrioților nostri: ca să nu-și închipuească prea mult despre dînsii și nici să socotească prea slabi pe alții.

Uniunea personală aflată astăzi de guvernamentalul „Pester Lloyd“ țintese la acel tainic ideal maghiar, care se numește independența Ungariei.

Uniunea personală, în modul cum și-o cugetă compatrioții nostri, ar avese să creeze în Ungaria nisece stări de lucruri de tot regretabile și desastroase pentru locuitorii acestei patrii.

Națiunea română încă de pe acum protestează contra noului atentat ce ar avese de gând a pune în praxă compatrioții nostri.

Partidul național român și în special comitetul acestui partid are să urmărească și de azi desvoltaea politică a lucrurilor ce pe neașteptate încep a se ivi pe arena publică. Cu deosebire uniunea personală trebuie combătută cu toată puterea, ca una, care are să fie cu mult mai periculoasă pentru această patrie decât însuși dualismul în forma cum se practică astăzi.

Avem însă să fim liniștiți, avem să primim cu atențiune la mersul lucrurilor dincolo de Lăita, și așa credem noi, după buna noastră pricepere și combinare, că acolo și numai acolo se lucră ceva și în favorul nostru.

Ear' când țicem, că se lucră și în favorul nostru, atunci nici să nu mai așteptăm ca se dobândim ceva rezultate pe terenul politic dela guvernul unguresc. Nu avem să așteptăm mai cu seamă astăzi, după-ce în decurs de douăzeci și doi de ani desconsiderați am fost din partea atotputernicilor țării.

Să ne facem însă datoria de Români și de loiali și credincioși cetățeni ai acestei patrii, ca prin conduita noastră politică să cucerim pe neblândițitul element dominant. Să facem ca să înțelegă compatrioții nostri, că elementul român, deși nemulțumit, este în stare a se cumpăta, dar' este totodată și în stare a-și ridica vocea în acel moment, când patrioții Maghiari voese a pune viitorul acestei patrii pe pericolul povârniș al uniunii personale.

Vom termina țicend: Națiunea română protestează de pe acum contra stărilor de lucruri ce au de gând Maghiarii a le pune în praxă prin uniunea personală. I. M.

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Din literatura geografică

Transilvaniei.

Literatura geografică a Transilvaniei se începe deodată cu istoria țării. Din istorie scim, că după-ce s'au așezat încetva valurile cele mari ale emigrațiunii popoarelor, s'au format în diferite părți ale țării principate române, pe care le aflară Ungurii alcătuite, când veniră și să aședără la noi, pe la finea secolului al IX-lea. De pe aceste vremuri se începe literatura noastră geografică și în desvoltaea ei putem deosebi două perioade principale.

Periodul prim durează până la începutul secolului al XVI-lea, ear' al doilea dela începutul secolului al XVI-lea până în zilele noastre.

Aceste perioade lungi se deosebesc mult unul de altul. Voind succese a studia scrierile de frunte, care constituiesc literatura noastră geografică, ne vom încerca mai înainte de toate să caracterisăm pe scurt și în liniamente generale mișcarea și desvoltaea literaturii noastre geografice după cele două perioade amintite.

Periodul prim îl putem numi periodul primitiv al literaturii geografice transilvane. Opuri geografice speciale despre țeara noastră n'au apărut în acest timp și literatura geografică constă din unele date, ce se află impră-

sciate prin opurile și monumentele istorice contemporane.

Astfel sânt multe hrisoave rămase de pe vremile acelea, apoi opurile cronicarilor, cum sânt Anonimul, Kézai, Turoczy, Bonfiniu, apoi d. e. „Carmen miserabile“ a lui Rogerius, care, scăpând cu fuga din robie dela Tătari, ne descrie în ton elegic, cum a aflat Transilvania pustiită de Tătari, și astfel ne păstrează amintirea unor locuri și localități. Cronicarii, istorisind evenimentele petrecute în țeara noastră, întrețes ici-colea și date geografice, unde ele sânt de lipsă pentru lămurirea sau priceperea evenimentelor enarate d. e. la istorisirea războaielor, a expedițiunilor militare, a misiunilor diplomatice etc.

Datele acestea, ce e drept, sânt sporadice și în cronice sânt subordonate narațiunilor istorice, dar' cu toate acestea ele sânt prețioase pentru noi, căci cu ajutorul lor am pute avese o cunoștiință oare-care despre relațiunile geografice ale patriei noastre înainte de veacul al XVI-lea, dacă ele ar fi studiate și împreunate într'un sistem.

Dar' până acum s'a lucrut puțin în privința aceasta. Dintre studiile ce s'au făcut pe acest teren putem aminti lucrarea lui Maximilian Hell din secolul trecut, referitoare la datele geografice cuprinse în cronica Anonimului, lucrare, rămasă ca manuscris, mai mult în formă de notițe. Despre cuprinsul geografic al acestor notițe, Gustav Wenzel a făcut

raport academiilor de științe din Pesta*), în care între altele ne spune următoarele: „Hell a fost atent cu deosebire la localitățile și locurile ce se află amintite în cronica Anonimului și s'a nisuit a le stabili poziția și a documenta eventuala lor identitate cu localitățile de mai târziu“.

Pe baza datelor geografice culese din cronica Anonimului, Hell a făcut o hartă, care ne înfățișează Ungaria de pe la finea secolului al IX. sau cum se exprimă Dr. Schmidl: „eine Karte nach den ältesten Notizen von Ungarn lieferte“**) și cuprinde și Ardealul. (Terra Erdeuklu). Harta aceasta se află alătura la opul: *Vindiciae Anonymi Belae regis Notarii, de D. Coruides (Buda, 1802)*, și are titlul: *Tabula geografica Ungariae veteris, ex historia Anonymi Belae regis Notarii, a P. Mac, Hell, anno 1772*. Pe harta aceasta sânt însemnate, precum de sine se înțelege, numirile geografice aflătoare în cronica Anonimului, cu deosebire cele din partea nord-vestică a țării, pe unde a intrat, după spusel Anonimului, Tuhutum în Transilvania și s'a luptat cu Români din ducatul lui Gelu. Astfel este vestita „Porta-Mezenina“ (Poarta-Meseșului) și

*) In 26 Maiu, 1851. Vezi: „Uj magy. Muzéum“ cursul al doilea, tonul II. Pesta, 1851—2, pag. 47—56.

**) Das Bihar-Gebirge an der Grenze von Ungarn und Siebenbürgen, von Dr. A. Adolf Schmidl, Wien 1869.

riurile din partea aceasta, precum riul Almașului și al Căpușului, riul „Samos-minor (Somesul-cald) și „Samos maior“ (Somesul-rece), riul „Cris“ (Crișul-repede), care isvorește în „Nyr Silva“, apoi localitățile ca „Gelou“, „Siloc“ (Zălau, Zilah?) etc.

În genere studiile lui în privința topografică merită ceva atențiune, dar' cu privire la etnografie sânt slabe și n'au nici o însemnătate.

Un alt op, care se ocupă cu colectarea și studiarea datelor geografice din acest timp este: „Magyarország régi vízrajza“, de Dr. Teodor Ortvy (Budapesta, 1882, 2. vol.). El cuprinde în formă lexică datele referitoare la hidrografia (apele) Ungariei și Transilvaniei, care se află amintite în cronice și hrisoave, până la finea secolului al XIII. Opul este de valoare, dar' partiile ce se rapoartă la hidrografia Ungariei proprii sânt mai complete și conțin mai multe date decât cele-ce privesc hidrografia noastră.

Pe vremea cât durează periodul prim al literaturii noastre geografice, științele în genere, ear' în special știința geografică era foarte puțin cultivată. Aceasta este, după părerea noastră, cauza principală, că literatura geografică proprie a țării noastre nu este reprezentată prin nici o scriere geografică specială. Ear' de altă parte nestabilitatea cauzată de multele războaie ce au băntuit țeara noastră pe aceste timpuri, precum și imigra-

țiunile și colonisările încă au împedecat nascerea și înflorirea științelor.

Dintre evenimentele istorice ale patriei noastre, care se refer la geografie, vom aminti aci unele mai principale. Astfel d. e. pe la începutul acestui period imigrează Ungurii în țările noastre. După venirea lor se formează Ardealul ca țeară deosebită, cu hotare și granițe deosebite, ear' în lăuntrul țării se fac împărțirile politice, care au rămas cu unele schimbări până în timpurile noastre.

În acest timp se împarte Transilvania în comitate. Cu privire la acest eveniment istoric-geografic este de însemnat studiul contelui Iosif Kemény, apărut în „Magazin für Geschichte und Literatur Siebenbürgens“ a lui Kurz (vol. I. 1844, pag. 233—238). Kemény în studiul seu se încearcă a documenta, că comitele transilvane le-a creat, ca și pe cele ale Ungariei, regele Stefan cel Sfânt, între anii 1002—1038, dar' pozitiv numai atâta poate constata, că pe la anul 1201 Transilvania era deja împărțită în comitate. Anume într'un document din anul acesta se află primădată titlul unui prefect: „Comes de Culus“ adică: comitele comitatului Cluj (Coojona).*) Ce se ține de numărul comitatelor create la început, Kemény e de părere, că n'au fost decât șese anume comitatele: Solnoc-Dobăca, Cluj (Coojona), Turda, Ternavele, și Aiba,

*) Fejér, *Codex Diplomaticus*, Tom. III. p. 388.

Congresul național-bisericesc gr.-or.

(Raport special al „Tribunei“.)

Sibiu, 14 Octombrie v.

Ședința XIII, dela 12/24 Octombrie.

Ședința se deschide la 9 oare înainte de amiază. După citirea și autenticarea protocolului, înaltpreasfinția Sa metropolit de clară, că numai din cauză de boală a trebuit să părăsească sala de ședințe la 11/23 l. c. înainte de amiază și cere scuzele congresului, dacă și de aci înainte va mai fi poate silit din aceeași cauză să absenteze dela ședințe.

Preasfințitul episcop al Caransebeșului, Ioan Popasu, se scoală și propune: „Având în vedere, că la 2 Decembrie a. c. se va sărbători jubileul de 40 ani al glorioasei domniri a Maiestății Sale, și având în vedere, că biserica noastră cu toată ocazia a dat expresie despre neclintita sa credință și alipire către Înaltul Tron și Dinastie, așa crede a fi numai o ocazie nouă, ca să ne așternem omagiile noastre Maiestății Sale, care prin nemărginita Sa bunătate și dreptate ne-a redat vechea noastră metropolie, pentru- ce din neam în neam vom fi deobligați la cea mai adâncă mulțumire Maiestății Sale și Înaltei Dinastii, așa e de părere, ca dacă — după-cum se vorbește — nu se vor primi deputații, atunci Excelența Sa I. P. S. domn arhiepiscop și metropolit să prezente în numele congresului, resp. al bisericii, o adresă omagială, la casă ca se vor primi deputații, atunci să conducă o deputație compusă afară de episcopi din mai mulți membri distinși din cler și mireni“.

Excelența Sa I. P. S. domn arhiepiscop și metropolit, accentuând și din partea Sa însemnătatea actului, crede, că congresul consimte pe deplin cu propunerea Preasfinției Sale, și invită pe Maritul congres, ca acestui consimțământ să se dea expresiv și prin sculare. Congresul cu cel mai viu entuziasm primesc propunerea făcută, dând, expresiv și prin sculare și strigând un întreit: „Să trăiască“ la adresa Maiestății Sale Monarhului.

La ordinea zilei urmează raportul comisiunii școlare. Referentul acesteia St. Velovan cetese întreg raportul general al consistorului metropolitan ca senat școlar. După citirea raportului se primesc drept basă pentru dezbateră specială și se aclude la protocol.

În special comisiunea face șese propuneri. Cu privire la datele statistice propune, că, fiind acelea menite a da o iconă fidelă despre starea învățământului, au lipsă de întregire, și așa pe viitor să se eximită un formular cât se poate de complet pentru adunarea exactă a datelor, înșirând mai multe rubrici spre acest scop. După o discuțiune mai scurtă, la care participă Dr. Barcianu, Simonescu, St. Iosif, Bartolomeiu și Lengher, se primesc această propunere cu adausul lui Lengher, ca adevărate formulele ce se vor eximită să fie uniforme și în adunarea datelor să se facă evident, câte școli confesionale gr.-or. s'au prefăcut în școli comunale și de stat și vice-versa.

Pașii întreprinși de consistorul metropolitan prin aceea, că a recercat consistoarele eparchiale se arete, care cărți didactice se folosesc și care sunt oprite, la propunerea comisiunii se iau spre sciință, ear' consistorul metropolitan se însărcinează a face raport în această privință proximalului congres. De asemenea se primesc și propunerea comisiunii școlare cu privire la inspecțiunea instrucțiunii și a școlilor, precum și cea privitoare la pe-

decile învățământului, anume se atrage din nou atențiunea consistorului asupra concluziunilor congresuale din 1886 și e provocat să prezente pe viitor un conspect despre toate comunele, care au și care nu au deloc școli confesionale.

Tot la propunerea comisiunii școlare se hotărăse, ca consistorul să finalizeze pertractările ce sânt în curgere cu consistoarele eparchiale relativ la proiectul de regulament pentru regularea școlilor și a planului de învățământ.

La reprezentațiunile consistorului către ministerul de culte și instrucțiune publică în privința ingerenței ministerului în afacerile disciplinare ale învățătorilor confesionali, în privința calificării învățătorilor în limba maghiară și a limbii de propunere maghiară în școlile confesionale, nu a urmat nici un răspuns. Comisiunea propune deci, ca consistorul metropolitan să fie însărcinat a reveni din nou la timpul potrivit asupra acestor chestiuni.

N. Zigre: Propunerea aceasta a comisiunii este cu mult mai însemnată, decât se nu ne ocupăm de ea. Dispozițiunile respective ale guvernului alterează chiar autonomia bisericii noastre. Mai mare importanță are partea primă cu privire la procesele disciplinare ale învățătorilor. În 1886 congresul prin un conchus a constatat, că ministerul de culte și instrucțiune publică a exmis o ordinațiune cu data de 13 Iulie 1885, prin care ministrul pretinde, ca toate cauzele disciplinare ale învățătorilor noștri, care se finesc cu destituire, să fie supuse revisurii ministrului. Congresul a constatat, că ordinațiunea este în contra legii, că alterează autonomia bisericii și că ne împedecă în administrațiunea noastră. Congresul a hotărât apoi să se facă reprezentațiune la minister. Și acum vine consistorul și ne spune, că s'a făcut, dar guvernului încă nu i-a venit la socoteală să răspundă. Nu convine cu demnitatea noastră, dacă dăcem numai ceea-ce ne propune comisiunea. Congresul este reprezentațiunea metropoliei întregi și ca atare constată, că guvernul alterează autonomia noastră, ear' organele noastre administrative astăzi nu sânt informate, dacă au ori nu se conformeză ordonanței ministeriale. Dispozițiunea ministerului nu poate fi obligatorie pentru noi, fiindcă e în contra legii. Noi nu ne-am făcut datorița de reprezentați ai bisericii și ai poporului, dacă preste trei ani vom veni earăși și vom constata, că ministrul nu a binevoit să dea nici un răspuns la reprezentațiunile consistorului. Căci, domnilor, după curentul ce domnesce astăzi, este destul, ca un învățător să fie instrumentul acestui curent șovinist, pentru- ca să vină inspektorul de școli și să spună ministrului: acesta este instrumentul meu, al organului Excelenței Tale, pe acesta nu-l putem destitui. E vorba să enunțăm aici, ce are să se facă. Ceea-ce am făcut până acum nu ne-a dus la nici un rezultat, facem altceva. Nu putem acum decât să enunțăm, că organele subalterne nu au să se conformeză ordonanței, și noi prin un memorandum arătăm dietei, că un organ al guvernului a exmis o ordonanță contrară legii. Cu privire la limba maghiară să facem un plan de regulament și acolo să regulăm și propunerea limbii maghiare.

Presidiul dăce, că interesele noastre pretind, ca noi cu tactul cel mai bun să ne apărăm interesele școlii, să nu eșim din cumpet și să periclitiăm cauza, de care este vorba. Executiva va sci de sigur ce are să facă în chestiunea aceasta. Să mai lăsam lucrurile și la înțelepciunea executivii și să ne ferim a

mai veni în conflict cu guvernul țerii, cu care și așa ne aflăm în conflict. Este pentru propunerea comisiunii, dar' cu omiterea timpului oportun. Dacă vom rezista în faptă ordonanței guvernului, va sci dl deputat ce urmări poate să aibă aceasta.

Dr. Gall: Înaltpreasfinția Sa m'a prevenit și a spus aproape tot ce aveam să spun și eu, deci numai puține mai am de dăc. Causa, care a provocat conchusul la 1886, a fost, că în cazul destituirii, un învățător recurand la minister, acesta a cerut actele, ca să vadă, dacă sânt în regulă și s'a făcut dreptate. Dreptul de inspecțiune al ministerului reclamă această măsură. Congresul nu a aflat de lipsă să iee pentru primadată acea rezoluțiune, pe care o propune dl Zigre. S'a constatat numai, că e o vătămăre de lege. Ministrul dăce, că învățătorii au pensiuine din fondul, pe care îl administrează statul, și vrea să vadă, că pe cale legală s'a luat dreptul de pensiuine dela cutare ori cutare învățător. Biserica nu se învoese cu aceasta. Dar' eu cred, că aceasta încă tot nu ne îndreptătesce, să mergem la presupuneri, că dispozițiunea aceasta ar fi un exfus al șovinismului. Mie îmi pare tare rău, că am mers așa departe cu argumentele. Nu primesc propunerea d-lui deputat Zigre, căci ne provoacă să ne revoltăm, să dăm exemplu rău poporului, ca să ne se supună legilor (Zigre: Nu am vorbit de legi, ci de ordinațiuni!) Am produce un conflict și urmările lui nu vor fi favorabile pentru noi. Sânt de acord cu cele dăce de Excelența Sa.

V. Babeș: Consistorul metropolitan nu a dat nici odată indemn ministerului, ca să iee o asemenea măsură. E vorba, că și aci s'a căutat nod în papură. Ministrul, în loc să aștepte sentența consistorului metropolitan, a intervenit el însuși. Aceasta e o isbire a „Statutului organic.“ Și noi nu putem dăce, că nu e obligatorie. Pentru noi, care nu avem putere, e obligator tot ceea-ce dăce ministrul. Noi putem dăce, că măsura guvernului e în contradicțiune cu legea; dar' guvernul nici când nu vor admite, că au greșit, până când sânt acoperite de majoritate. După câte am audț eu, cred, că în actualul minister de culte pot să fie dispozițiuni mai bune. Comisiunea a făcut bine, când ne-a venit cu propunerea aceasta. Putem face, ca preste trei ani, dacă reprezentațiunile nu vor avé nici un rezultat, consistorul să recurgă chiar și la legislațiune. Să se învoască deci rugarea la minister și să rugăm și pe Excelența Sa să se întrepună personal la ministrul de culte și instrucțiune publică, și dacă nu va ajuta nici aceasta, apoi să mergem la legislațiune.

Episcopul Mețianu: Guvernul nu este destul de lămurit. Cunosc și eu ordonanța ministerului și mi-se pare, că aceea nu emanează din dreptul de suprainspecțiune al guvernului, ci dintr'o explicare greșită a unui §. din respectivul articol de lege dela 1868. Eu am avut o asemenea cauză la comitat, unde earăși s'a făcut provocare la ordinațiunea aceasta și §-ul respectiv. Susțin, că ordinațiunea este greșită și stă în contradicțiune cu legile. Dar' ea se poate revoca și am speranță, că se va revoca, dacă procedem constituțional. Nu însă conform propunerii d-lui Zigre. Noi vom trage atunci scurta, căci am trage degetul cu puterea, care o au ei în mână. Cu înțelepciune o poți duce departe. Eu am dus-o acolo, că în toată diecea nu am nici o școală comunală ori de stat și i acelea, care au fost, s'au desființat și am făcut în locul lor școli confesionale. Drumul propus de dl Zigre e periculos. Să așteptăm revocarea. Părtinesc propunerea comisiunii.

Dr. Gall este învoit și cu adausul d-lui Babeș.

Zigre recunoaște dreptul de inspecțiune al guvernului și admite, că din cas în cas are drept de a inspecționa. Dar' nu recunoaște dreptul, ca să eximită normativ, prin care se alterează legea.

Are destule argumente, că este acum timpul să se facă ceva. Dar' dacă congresul crede, că este în detrimentul bisericii, nu persistă prelungă propunerea sa și 'și-o revocă. Astfel se primesc propunerea comisiunii, cu omiterea propusă de presidiu și cu adausul făcut de V. Babeș.

Cu acestea s'a terminat și discuțiunea specială asupra raportului general al consistorului metropolitan ca senat școlar.

Despre restul ședinței acesteia, precum și despre ședința ultimă vom raporta mâine.

CORESPONDENȚA

„TRIBUNEI“.

De lângă Hațeg, în 16 Octombrie 1888.

(Urmare.)

Domnii „Mai mulți“ nu-și pot da seamă de cele-ce au pus pe hârtie în sentența de sus. Nu, căci cine se forțează a apăra neadevărul și cutează a se apuca de lucruri, care nu le pricepe, urmarea e naturală, că se încurcă. Domniile-lor, fiind foarte învățați, nu-mi vor crede. Nici nu mă nisuce a-i capacita, căci ca să poți capacita trebuie să ai materie de acel fel.

Totuși reflectez, că, după principiile domniilor-lor, starea confusă a altuia, mai ales când se administrează de alții, e îmbunătățire.

Cu privire la partea juridică enunțată în sentența de mai sus, sfătuesc pe domnii „Mai mulți“ să nu se amestece unde nu le ferbe oala. Guvernele nici când nu se ocupă cu rezolvarea chestiunilor de drept și sub guvernul actual în chestiunea subversantă, dacă s'ar ține de competența sa, tocmai așa treburi bune am pute face ca și sub cel al d-lor „Mai mulți“, numai cât, vedeți d-voastră, sub guvernul actual și oamenii mai de jos s'au cumiunțit, de fac înșiși confuzie și ear' ei se miră, cum și prin cine a venit confuzia.

Astfel de apucături se numesc politice, — și aceea voiți d-voastră să faceți, numai n'aveți puterea recerută.

Altum starea averii grănițeresci, deși e confusă, după-cum se exprimă d-nii „Mai mulți“, totuși nu e așa de desperată, pentru- că fostii grănițeri în continuu au fost și sânt în folosirea și posesiunea exclusivă a acelei averi; și, dacă poate fi vorba de tristețe, e trist numai aceea, că se administrează de actualul d-voastre primar și că tocmai la inițiativa d-sale — dacă îmi aduc bine aminte — din 1874, în urma unei scrisori presidiale adresate fostului comite opidan Török, a devenit în administrarea magistratului ca avere opidană, sub pretext, — cum dăcea primarul d-voastre, — că fostii grănițeri devastează pădurile. Deci, d-lor „Mai mulți“, în „contopire“ și „confuzie“ nu fostii primari, ci cel actual a adus averea grănițerescă, — și tot primarul d-voastre a mai făcut o confuzie, a tras din folosița fostilor grănițeri dreptul trular de cărcămărit și l-a contopit în avere opidană, căci sub primarii vechi, fostii grănițeri — unul ca unul Români — cu privire la păduri și pășunat își aveau un mandat încredințat cu administrarea, și toate venetele în mâinele aceluia veniau, cu totul separat de ale opidului.

On. dn. Ioan Balaș încă a fost un atare mandat, poate mărturisă toată starea lucrului cum a fost și cum s'a petrecut.

Dacă vă doare așa tare de bieții grănițeri și vă interesează ca să aflați adevărul, mergeți și-l întrebați, că dela dînsul puteți înveța și alte lucruri bune, dacă sînteți capabili.

Altum ceea stare de lucru trebuie să o scié și dl G. Balaș ca căpitan orășensc; dl M. Muntean ca perceptor opidan și Nicolau Popescu ca econom opidan.

Tot sub primarii vechi dreptul regal de cărcămărit îl folosia fiecare familie grănițerescă după plac, fără vre-o prestațiune oare-cuiva. Și această stare de lucru o sciú domnii de sus și, dacă vă îndoiți, vă aduc și alte mărturii.

Deci, d-lor „Mai mulți“, altă-dată sau spuneți adevărul sau tăceți, căci publicul cel mare n'aveți drept a-l molesta cu neadevăruri.

Cu privire la pavarea opidului dăceți, că am relatat neadevăr și că dacă n'ați sci, n'ați vorbi! O fi! Care cât poate dă, atât puteți și d-voastră să vorbiți, dar' ceea-ce vorbiți e altă întrebare.

Susțin deci, d-lor „Mai mulți“, că pavarea opidului întreg s'a făcut sub primarii vechi. Și voesc a aminti, că pe timpul fericitului Buteanu, — sub absolutism, — capul opidului se numia „biroul orașului“, ear' nu primar, și tocmai atunci era fericitul „Ászlányi“, Armean de nascere, om foarte drept, căci acela și cei următori după dînsul, până la actualul primar, nu permiteau nici unui străin așezat în opid ca să folosească oare-ceva din averea grănițerescă, spunându-le limpede, că averea numai a fostilor grănițeri. Astăzi se mai întemplă și altminte-treale. Sciți d-voastră bine.

Sub „biroul orașului“, Ászlányi, la îndemnul fericitului Buteanu s'a început și s'au început au cărat și vre-o câteva comune puțin năsip și petrar, dar' s'a sistat numai decât, fiind Buteanu acusat, că folosecse comunele la pavarea Hațegului, și astfel totul s'a prestat de locuitorii opidului și din averea comunală.

După desființarea absolutismului încoace și respective după-ce s'a depărtat Buteanu de aci, vedând primarii opidani și cu ei locuitorii, că e mai bine pe pavagiu ca în tină, au pavat încă trei strade principale, și astăzi d-voastră cu primaru-vești sînteți fericiti a umbla pe „șosele“ făcute de alții, căci altminte-treale nu știu cum am umbla și noi.

Meritul, apropiindu-mă de părearea d-lui I. Ratiu — vedeți școala de fetițe — e al locuitorilor opidani, căci l-au înțeles și ascultat, ear' a fericitului Buteanu a fost și a putut fi mângăierea, că a aflat un popor atât de bun, de l-a ascultat, — și un Român cuminte nici nu așteaptă mai mult. Sciți?

Deci nu vă îngâmfăți, că n'am amintit pe fericitul Buteanu, căci del-ai amintiam, d-voastră nu aveți ce declara sau cărpi rău.

(Va urma.)

CRONICĂ.

Maiestatea Sa Împărăteasa-Regină, după-cum anunță diarele grecesci, s'a hotărât să învețe limba grecească nouă, și îndată-ce va reîntoarce la Corfu va începe a studia. Ca profesor al Maiestății Sale a fost ales Romanos, directorul gimnasiului din Corfu.

Maghiarisări de nume. „Budapesti Közlöny“ publică următoarele schimbări de nume: Ludovic Stauber în „Szigeti“. Coloman Berger în „Balász“.

Examele de păduri în Sibiu s'au ținut în 15—17 l. c. în sala cea mică a casei comitatului. S'au însinuat 16 aspiranți, doi însă neavând praxa de 3 ani, au trebuit să repășească. Dintre cei 14, doi n'au putut obține examenul, ceilalți 12 au primit testimo-

ear' ținutul sud-vestic, unde s'a format mai târziu comitatul Hunedoarei, precum și „Țeara Românilor“ (terra Blachorum) din Sudul țerii al fi fost părți întregitoare ale comitatului Albei. Noi însă credem, că părțile sudice locuite de Români, ale Transilvaniei pe vremea când s'a împărțit Transilvania în comitate, au atîrnat foarte puțin sau n'au atîrnat deloc de Unguri, și astfel stăpânirea ungurească n'a putut crea aici comitate.

În decursul acestui period imigrează și Sașii în Transilvania (Geza II.) Regele Andreiu II. le delimitează teritorul lor prin „privilegiul Andreian“ (anul 1224) astfel: „universus populus, incipiens a Vaross, (Orăștie), usque ad Boralth (Baraot), cum terra Sculoorum, terra Sebus, terra Daravus (Dorolț) unus sūt populus“. Teritorul acesta, la care s'a mai adăugat și ținutul Nösen (Nösner-Land, Bistrița), se împarte cu timpul în mai multe districte politice (scaune). (Va urma.)

Iermolai și morăreasa.

Din „Memoriile unui vânător“.

De

Ivan Turgenjeff.

Traducere de I. C. Panfu.

(Urmare și fino.)

Nu-i vorba, și nevastă-mea o prea învățase rău, o îmbrăca din hainele ei, mânca cu noi la masă, își bea ceaiul cu noi, ei, ce putea

aștepta mai mult! Astfel a slugit la noi în casă de ce ani de zile. Când, ce să vezi; într'o bună dimineață întră Arina — așa-i era numele — în cabinetul meu fără să bată în ușe și mi-se aruncă la picioare. Și spun drept, că astfel de scene mă supără foarte mult; omul trebuie să-și țină demnitatea; n'am eu dreptate?“

„Ce ai?“ — o întrebai.

„Domnule Sillici, te rog să-mi faci o bunătată!“

„Ca ce fel?“

„Lasă-mă să mă mărit!“

Își spun curat, că m'a prins mirarea.

„Și nu scii, proasto, că atunci nevastă-mea nu mai are fată în casă?“

„Am să o slugesc și de aci înainte.“

„Nebunii, nebunii! Nevastă-mea nu poate suferi servitoare măritată.“

„Atunci poate intra Malanja în locul meu.“

„Te rog să nu hotărăsci tu!“

„Cum porunciți?“

„Spunând drept, eu am rămas uimit. Te rog, un om ca mine; nimic nu-mi face atâta rău, nimic nu mă prăpădesce, dar' să nu ved o am fără recunoștință; cred, că nu mai e de lipsă să-ți povestesc mai departe. D-ta cunosc pe nevasta mea! Este un ânger cu figură omească, este cea mai bună femeie din lume. Un nelegiuit — și încă, sânt convins, că s'ar purta cu blândețe față cu ea. — O dădui afară

pe Arina și credeam, că se va mai socoti și își va veni în simțiri. — Este în contra firii mele să mă gândesc la rău și la răutatea oamenilor. Ei, și ce crezi? După o jumătate de an vine earăși la mine cu aceeași rugăre, ear' eu supărat grozav, o trimit afară și o ameninț, că o voi spune nevastă-mea.

Îmi perdusem cumpătul. Închipesce-ți, odată mă pomenesc cu nevasta mea cu lacrimile în ochi și necăjită foc, ear' eu nu sciam ce să fac de spaimă.

„Ce este?“

„Arina — scii — care —?“

„Lacheul Petrușca.“

Am rămas trăsniț; eu un om cu așa poziție! Lucru pe jumătate făcut nu-mi place. Petrușca nu-i de vină. Îl puteam pedepsi, dar' el n'are nici o vină. Arina? Ea însă, dar' la ce să mai îndrugăm vorbe multe. Porunciți îngrăbiți și o tundă, să o îmbrace în haine țărănesce și să o trimită în satul ei. Îi părea rău nevastă-mea după o fată așa de bună, dar' ce era de făcut, căci eu nu pot lăsa drum liber neorânduilor în casa mea. E mai bine să tai un membru stricat — dar' judecă d-ta singur. D-ta cunosc pe nevasta mea, pe acel ânger — pe ângerul acela! Ea ținea așa de mult la Arina, și Arina, blăstămată simția lucrul acesta și totuși nu se abătea din calea sa. Cu deosebire lipsa de recunoștință a fetii acesteia m'a supărat cumplit și m'a scărbit. Poți dăce d-ta ce vrei, inimă și sen-

timent nu găsești la acești oameni. Hărănesc cât îți place un lup, și el totuși va căuta să scape și să fugă în pădure. Asta mi-a fost învățătura și cu această întemplare vreau să-ți arăt...“

Svercov nu termină și își întoarse capul și se acoperi mai cu dinadinsul în mantaua sa, arătându-mi cu aceasta într'un mod măiestrit, că și acum este iritat.

Cetitorul a înțeles deci, pentru- ce mă interesa așa de mult Arina.

„Ești de mult măritată cu morarul acesta?“ o întrebai eu după un timp oare-care.

„De doi ani.“

„Ți-a dat stăpânul tău slobozenie?“

„M'a cumpărat dela el.“

„Cine?“

„Saveli Alexevici.“

„Cine-i acela?“

„Bărbatul meu.“ (Iermolai încep să zimbească.) „Nu cumva 'ți-a istorisit stăpânul meu ceva despre mine?“ întrebă Arina după o mică pauză.

„Nu sciam ce să-ți răspund la o așa întrebare.“

„Arino!“, strigă morarul, și ea se ridică earăși și plecă.

„E om cum se cade morarul?“ întrebai pe Iermolai.

„Nu prea sciu.“

„Au copii?“

„Au avut unul, dar' le-a murit.“

„I-a plăcut morarului, nu-i așa? Oare cu cât se o fi cumpărat?“

„Nu sciu; ea scié scrie și ceti, și la meșteșugul ăsta e de mare preț. Nu-i vorba, îi va fi și plăcut.“

„O cunosc de mult?“

„O, da; mergeam adese-ori la stăpânul ei de mai nainte, căci moșia nu-i departe de aici.“

„Cunosc și pe servitorul Petrușca?“

„Pe Petru Vasilevici? Cum nu l'as cunoaște?“

„Unde se află el acum?“

„A intrat soldat.“

Amândoi tăceam.

„Cum se face, că Arina nu-i sănătoasă“, întrebai pe Iermolai.

„Va fi bolnavă, sciu eu — de altminte-treale scii, că dimineață avem să mergem la păduri, și n'ar fi rău să te odihnesci puțin.“

Un cârd de rațe sălbatică se ridicară de prin pădure și măcâind trecură pe deasupra noastră, și le simțirăm, că s'au lăsat în gârle aproape de tot.

S'a întunecat de tot și era rece; în pădure dincolo se audia priveghetarea; ear' noi ne acoperirăm cu fân și în scurtă vreme adormirăm.

Nr. 5858/1888.

[636] 3-3

Publicațiune.

Martii în 30 i. c. la 10 oare înainte de amiazi va avè loc în cancelaria pretorului subscris arândarea din nou a regaliilor de morărit și cărcimărit în comuna Bungard pe timpul dela 1 Ianuarie 1889 până la 31 Decembrie 1891, eventual până la răscurm-părare, prelângă prețul de strigare de 831 fl. ori relativ 1415 fl. v. a.

Ofertele legale vor fi primite până la începerea licitațiunii orale.

Informațiuni mai deaproape se pot primi la oficiul pretorial.

Sibiiu, în 20 Oct. 1888.

Pretorul.

Nr. 1195/1888.

[637] 3-3

Dreptul regal de cărcimărit al comunei Daia-săsească va fi licitat în 5 Noemvrie a. c. la 9 a. m. în localul de oficiu al comunei, pe timpul dela 1 Ianuarie 1889 până la sfârșitul lui Decemvrie 1892.

Oferte vor fi orale și în scris; condițiunile, sub care se va ține licitațiunea arândării, se pot vedè ținlic în localul de oficiu în timpul oarelor oficioase.

Daia-săs., 19 Oct. 1888.

Oficiul comunal.

G. A. Gross, Sibiiu, Piața mare Nr. 17.

Sè nu se treacă cu vederea!

Pentru sezonul de toamnă și de eamnă recomand preanonatului p. t. public

depositul meu de mărfuri de manufactură

bogat sortat, cuprindënd toate articolele de modă, alese de mine personal în Viena dela cele mai renumite fabrici și deposite indigene și străine, prelângă cele mai ieftine prețuri, pe care concurența nu le poate oferi.

Asigurând de o negustorie strict solidă, se roagă de cât de numeroasă căutare

cu toată stima

G. A. Gross.

Mare alegere Măsoane de blană, gâtele de blană în toate colorile, apertimente pentru croitorii, în cele mai bune calități cunoscute, cu cele mai ieftine prețuri.

MAI NOU: În tot felul de materii de haine femeiești de toamnă și de eamnă: mantile, jachete, mantile de ploie și de eamnă, cămășite cu blană.

Deposit de fabrică

de: Covoare de sofa, de pat, de părete și de odăi. Perdele de filet, Jute, Marocco, persiane și tunisiane.

INSTITUTUL TIPOGRAFIC IN SIBIIU.

DICTIONAR român-germân și germân-român

Sab. Pop. Barcianu,

odin. paroch gr.-or. în Rășinari, asesor consistorial etc. Revidat și complectat

Dr. D. P. Barcianu.

Partea I. Română-germână. 704 pagini.

Prețul 2 fl. 50 cr. v. a.

Chiar acum a apărut:

Partea II. Germână-română. 1152 pagini.

Prețul 3 fl. 80 cr. v. a. = 10 lei.

Depou general pentru România la librăria lui

Alexandru Degenmann,

Bucuresci, Calea Victoriei 53.

NB. Pentru trimiterea prin postă 20 cr. v. a. de exemplar.

Dintre firmele străine sunt reprezentate: BLÜTHNER, furnisor reg. săs. de curte în Lipsa, (foarte renumit și întrece ori-ce laudă). C. J. QUANDT, fabricant reg. de pianuri de curte în Berlin, (solid și foarte fin. Adjustarea perfectă). Fabrica APOLLO, Dresda, (fabricat bizuit, foarte ieftin și adjustat încântător). Dintre fabricile din Viena sunt reprezentate: HOFMANN, mignon 450 fl., piano scurt 480 fl. v. a. (mare și plăcut la sunet). BERGER, piano scurt 360 fl., mignon negru 420 fl. v. a.

Pianuri alese

in negustoria de pianuri a lui HELDENBERG in Sibiiu.

Piano scurt, mignon și pianino.

Toate pianurile le furnizez cu mult mai ieftin de cum le poate cumpăra ori-care negustor; procurându-le direct; afară de aceasta cele mai bune alese în fabrici de un om de specialitate, prin urmare nu numai alese prin oare-care pianist bun. Pentru judecarea bunei construcțiuni a unui piano se mai recere pre lungă a sci cânta pe el și alte cunoscințe speciale și experiențe.

Garanța de mai mulți ani se înțelege de sine.

Dintre firmele din Viena sunt reprezentate: BÖSENDORFER, furnisor de curte, mignon, 7 octave 600 fl., piano de concert 800 fl. v. a. (Cel mai brilliant piano). SCHWEIGHOFER, fabricant de curte, mignon, 7 1/2 octave, 650 fl., piano 580 fl. v. a. (Fabricat nobil, cunoscut din vechime). PROKSCH, pianino 400 fl., piano scurt 480 fl., piano scurt patent 530 fl., mignon 500 fl., negru gravat 580 fl. (Piano de casă fin și plăcut). POKORNY, (Invățăcel de a lui Bösendorfer) mignon 450 fl., piano scurt 440 fl. v. a.

INSTITUTUL TIPOGRAFIC ÎN SIBIIU

recomandă:

Articul de lege XXI. din anul 1886

DESPRE JURISDICTIONI,

și articulu de lege XXIII. din anul 1886.

DESPRE PROCEDURA DISCIPLINARĂ.

Cu explicațiuni și notițe de orientare. Prețul 40 cr. v. a.

Nr. 28.506/VI. b.

Ordonanțe ministeriale

pentru introducerea legii comunale

(Art. XXII. din 1886.) Prețul 12 cr. v. a.

Articul de lege XXII. din anul 1886

DESPRE COMUNE.

Cu explicațiuni și notițe de orientare. Prețul 40 cr. v. a.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1888.

Table with multiple columns showing train routes and schedules between various cities like Budapest, Arad, Sibiu, and others. Includes sections for Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, Budapesta-Arad-Teiuș, Teiuș-Arad-Budapesta, and various regional lines.